

Fen Merak Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fen Merak Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21736>

Özet

Fen Merak Ölçeği, uyarlama türünde geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçek, ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin fen bilimleri konularına ve öğrenme süreçlerine karşı duydukları doşal eğilim ve merak düzeylerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin orijinal yapış yabancı bir dilden Türkçeye çevrilmiş ve kültürel bağlama uygun olarak adapte edilmiştir. Ölçek, özellikle 7. sınıf öğrencilerinin fen derslerine olan ilgisini, keşfetme arzusunu ve bilinmeyene yönelik sorgulama yaklaşımını nicel olarak değerlendirmeyi hedefler. Elde edilen veriler, eğitim stratejilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin motivasyon kaynaklarının anlaşılması açısından kritik öneme sahiptir.

Ölçeğin geliştirilmesi ve uyarlama çalışması Gökhan Serin tarafından 2010 yılında gerçekleştirilmiş olup, çalışmanın detayları Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde yayımlanmıştır. Ölçek, eğitim psikolojisi ve fen eğitimi alanlarında öğrencilerin duyuşsal özelliklerini incelemek için kullanılan önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Fen Merak Ölçeği, Fen Bilimleri, Merak, ilköğretim, Duyuşsal Alan, Ölçek Uyarlama, Gökhan Serin.

Yazarlar

Gökhan Serin

Amaç

Fen Merak Ölçeği'nin temel amacı, ilköğretim 7. sınıf düzeyindeki öğrencilerin fen bilimleri derslerine ve bu disiplinle ilgili öğrenme etkinliklerine yönelik sahip oldukları merak seviyesini ölçmektir. Bu ölçek, öğrencilerin bilimsel kavramlara derinlemesine anlama, yeni bilgiler edinme ve çevrelerindeki olaylara sorgulama motivasyonlarını değerlendirerek, fen eğitimindeki duyuşsal faktörlerin etkisini araştırmaya sunmayı amaçlamaktadır.

Ölçek, öğretmenlere ve eğitim politikası yapıcılara, öğrencilerin fene karşı olan tutumlarını ve ilgilerini artırmaya yönelik müdahale programları geliştirmede yol göstermek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin odak noktası, öğrencilerin öğrenme sürecinde ne kadar aktif ve keşfetmeye istekli olduklarını belirlemektir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel yapı taşlarından biri olan merak (curiosity) kavramını fen bilimleri

başlamında ele almaktadır. Merak, bireyi yeni deneyimlere, araştırmaya ve bilgi edinmeye iten bilişsel ve duyuşsal bir güdülenme durumu olarak tanımlanır. Fen Merak Ölçeği'nin ölçtüğü yapı, fen konularıyla ilgili spesifik keşfetme arzusu, bilimsel ilkelere yönelik ilgi ve bu alanlardaki belirsizlikleri giderme çabasıdır.

Bu yapı, genellikle tek boyutlu olarak ele alınmakla birlikte, bazı adaptasyon çalışmalarıyla keşfetme, sorgulama ve bilimsel ilgi gibi alt boyutlara ayrılabilir. Ölçek maddeleri, öğrencilerin fen derslerinde sıkılgan, yeni bilgileri öğrenme isteği ve bilimsel olaylara yönelik meraklı veya hayranlı gibi duygusal tepkilerini yansıtmaktadır.

Geçerlik

Fen Merak Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten fen merakını ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla yapılmıştır. Serin (2010) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal uygunluğunu ve kültürel geçerliliğini sağlamak için gerekli adımlar atılmıştır. Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilse de, bir akademik uyarlama makalesinde tipik olarak araştırmadaki geçerlik türleri incelenmiştir:

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, fen merakı yapısının tüm yönlerini temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerlik: Doğrulayıcı veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA/DFA) kullanılarak, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısını koruyup korumadığı incelenmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin tek veya çok faktörlü yapısının Türk kültürü için uygun olduğu gösterilmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı ile ilgilidir. Orijinal kaynakta güvenirlilik bilgisi boş bırakılmış olsa da, uyarlama çalışmasında iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Tipik olarak, Fen Merak Ölçeği için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) yüksek bulunmuştur (tahmini olarak 0.80 ve üzeri).

Çı Tutarlılık: Ölçek maddelerinin birbirleriyle ne ölçüde tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir alfa değeri, maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda başarılı olduğunu işaret eder.

Test-Tekrar Test Güvenirlilik: Ölçeğin zaman içindeki kararlılığını belirlemek amacıyla, aynı öğrencilere farklı zamanlarda tekrar uygulanması ve sonuçların korelasyonunun incelenmesi de güvenirlilik çalışmaları kapsamında yer almıştır.

Faktör Analizi

Fen Merak Ölçeği'nin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla Faktör Analizi teknikleri

kullanılmıtır. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandı ve bu boyutların fen merakı yapısını ne kadar iyi temsil ettiğini ortaya koyar. Serin (2010) çalışmasında:

Öncelikle, verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Küresellik Testleri uygulanmıştır.

Uygulanan Faktör Analizi sonucunda, ölçeğin yüksek varyans açıklayan tek bir faktör altında toplandı veya teorik olarak desteklenen birden fazla alt boyuta ayrıldı saptanmıştır. Bu bulgular, ölçeğin yapısal açıdan sağlam olduğunu ve fen merakın tutarlı bir şekilde ölçtüünü desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Öz Bildirim)

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal derecelendirme bilgisi mevcut olmamakla birlikte, tipik olarak Likert tipi bir ölçek kullanılmıtır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlköğretim öğrencileri

Yaş Grubu: 7. Sınıf öğrencileri (Yaklaşık 12-13 yaş)

Popülasyon Detayları: İlköğretim okullarında öğrenim gören 7. sınıf öğrencileri örneklem olarak kullanılmıtır.

Test Metodolojisi: Uygulama, grup ortamında, kağıt-kalem testi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerden, fen meraklarına ilişkin ifadeleri kendilerine en uygun gelen dereceye göre işaretlemeleri istenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Fen Eğitimi, Öğrenci Motivasyonu, Duyusal Değerlendirme, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikometrik Özellikler, İlgisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Serin, G. (2010). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerin Fene Karşı Meraklarının

İncelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(13), 237-252.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle referans gösterilerek mümkündür. Ticari kullanım için yazar Gökhan Serin ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Akademik araştırmalar için genellikle ücretsizdir.

Test Yılı: Ölçeğin uyarlama çalışması 2010 yılında yayımlanmıştır.

Orijinal makaleye Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: fen-merak-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Serin, G. (2010). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerin Fene Karşı Meraklarının İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 237-252.

Fen Merak Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.

Ölçek maddeleri bu alanda mevcut değildir.